

HRVATSKI glasnik

Godina XVII, broj 19

10. svibnja 2007.

cijena 100 Ft

*Plesna večer Ansambla „Luč” 28. travnja
u budimpeštanskom Vigadóu*

Foto: Katalin Zámbo

„Glasnikov tjedan”

Komentar

Jačanje i proširenje kulturne autonomije

Prije godinu dana sudionici prvog susreta manjinskih ustanova u održavanju državnih manjinskih samouprava u Baji, nakon prvih i najvažnijih koraka na putu izgradnje kulturne autonomije, razmijenili su iskustva o brojnim poteškoćama i problemima oko preuzimanja i osnivanja manjinskih ustanova. Drugi bajski susret još je jednom potvrdio, ono što je zaključeno već lani, a to je da su manjinske ustanove opravdale svoje postojanje, a da su međuvremeno postignuti i pozitivni pomaci. No, ne može se stati na tome, nego valja ići korak dalje, okrenuti se budućnosti.

Premda na konferenciji nisu svi imali posve isto mišljenje kada je u pitanju postignuti uspjeh, posebno glede financiranja državnih manjinskih ustanova, većina se složila da je izgradnja kulturne autonomije opravdala očekivanja, kao što su i manjinske ustanove opravdale svoje postojanje.

Rekli bismo da su u održavanju odgojno-obrazovnih ustanova, koje svakako čine glavno područje kulturne autonomije, prednjačili upravo Slovaci, Nijemci ili Hrvati koji su bili prvi na tome putu. Stoga smatram da opravdanost i uspjeh na polju izgradnje kulturne autonomije nitko ne može osporiti. Istina, u novim uvjetima udruživanja škola u održavanju mjesnih samouprava javili su se i novi problemi, stoga se valja okrenuti upravo rješavanju toga pitanja. Održati i kako održati predmetnu nastavu manjinskih jezika, među njima i hrvatskoga jezika? Je li uopće ona moguća u uvjetima kada je opadanje broja učenika opći trend, a broj hrvatskih učenika, od regije do regije različit, ali izuzev nekoliko naselja na granici je „biti ili ne biti”.

Ono što raduje nakon ovoga drugog bajskog susreta jest da je interesno područje prošireno, ima zajedničkih razmišljanja i prijedloga. Hvalevrijedne su inicijative da se uz već postojeće ustanove okrene boljem povezivanju i suradnji, izgradnji svojevrstne mreže, ali i jačanju uslužne djelatnosti, stvaranju stručnih i metodičkih radionica. Možda jedna od najznačajnijih novina upravo je proširivanje interesa na medijski prostor, uz prepoznavanje uloge i važnosti manjinskih medija u očuvanju materinskog jezika, kulture u zrcalu izazova vremena, prelaženjem na digitaliziranje i razvijanjem mogućnosti na tome području. Najavljena je i medijska konferencija koja će se održati 1. i 2. lipnja ove godine. Dakako, uz financiranje postojećega klasičnog, prije svega tiska, ali služeći se i novim mogućnostima.

Ukratko, bajaska konferencija okrenuta budućnosti ponudila je i dala poticaj za nova razmišljanja i nove putove u jačanju kulturne autonomije, stoga se može ocijeniti uspješnom i poticajnom. Ne smije, međutim, izostati ni odgovarajuće financiranje, pa makar u njegovim preustrojavanjem.

S. Balatinac

Prošli tjedan bio je u znaku hrvatsko-mađarskih sastanaka na vrhu. Predsjednik Republike László Sólyom boravio je u dvodnevnom posjetu Republici Hrvatskoj na poziv predsjednika Stjepana Mesića. Dvojica su predsjednika imala sadržajne razgovore, kako prenosi i donosi hrvatski tisak, a predsjednik Sólyom se sreo i s predsjednikom vlade Ivom Sanaderom te predsjednikom Sabora Vladimirom Šeksom. Posjetio je

Orahovicu, rodni grad Stjepana Mesića, te nazočio svečanoj sjednici Gradskoga poglavarstva i obilježavanju 779. obljetnice prvoga spominjanja imena grada Orahovice. Nije zaboravio ni na mađarsku nacionalnu manjinu u Hrvatskoj, posjetio je područje gdje ona živi te se zadržao u Mađarsko-hrvatskome kulturno-obrazovnom centru u Osijeku i na osječkom sveučilištu gdje od jeseni počinje s radom Katedra za hungarologiju. Istoga tjedna u Zagrebu je svoju redovitu devetu sjednicu imao i Mješoviti mađarsko-hrvatski odbor za manjine, čiji su zapisnik potpisali pomoćnica ministrice vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske Mirjana Bohanec Vidović i državni tajnik Ureda predsjednika Republike Mađarske Ferenc Gémesi. Sastanku su nazočili i predstavnici Hrvata iz Mađarske, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogovac.

Zasjeo je prošloga tjedna i Kuratorij Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Saznajemo kako će manjinski tjednici dobiti tri posto više državne potpore nego lani.

Zadarski nadbiskup Ivan Prena služio je svetu misu na hrvatskom jeziku u tradicionalnom okupljalištu gradišćanskohrvatskih vjernika prve nedjelje mjeseca svibnja, u Juri.

Maturanti dviju hrvatskih gimnazija prvi pismeni ispit imali su iz hrvatskoga jezika i književnosti, u petak, 4. svibnja, a ovoga su tjedna polagali pismenu maturu iz mađarskoga jezika, matematike i tako redom. Polako su se smirile strasti oko srednjega i visokoga stupnja mature, i kako saznajemo, naši maturanti, uglavnom pristupaju maturalnom ispitu višega stupnja. Kako donose službeni izvori, za ovogodišnje maturalne radnje iz središnjega proračuna izdvojeno je 1,3 milijarde forinti.

I na samome kraju, naš obiteljski prijatelj imao je promociju svoje knjige «U polutami predgrađa», u srijedu na zagrebačkoj Dubravi, pod motom «Sve za poeziju, poeziju ni za što!». Okupili su se pjesnici, pisci, poduzetnici, ljubitelji pjesništva, nogometni virtuosi, doktori znanosti, kulturni radnici, svi oni koji su svjesni kako je poezija bezvremena pojava.

Branka Pavić Blažetin

Stjepan Mesić i László Sólyom, pokrovitelji Dana Hrvata 2006. u Pečuhu (arhiv: Hrvatski glasnik)

Aktualno

Mesić i Sólyom o gospodarstvu i euroatlantskim integracijama

Bilateralni odnosi Hrvatske i Mađarske, sa sve većim naglaskom na gospodarsku suradnju, i pristupanje Hrvatske euroatlantskim integracijama bile su glavne teme razgovora predsjednika Stjepana Mesića i Lászlóa Sólyoma koji je 3. i 4. svibnja boravio u dvodnevnom službenom posjetu Hrvatskoj. Predsjednik Mesić odnose dviju zemalja ocijenio je „kontinuirano dobrim, prijateljskim i partnerskim, koji mogu poslužiti kao model dobrosusjedskih odnosa”. „Posebice smo razgovarali o dva najvažnija područja suradnje, a to su energetika i izgradnja cestovne i željezničke infrastrukture”, rekao je Mesić u izjavi novinarima nakon razgovora sa Sólyomom. Dodao je da je Hrvatska zainteresirana za jačanje suradnje u turizmu i zaštiti okoliša, te je prihvatio Sólyomov poziv da se pridruži „inicijativi zelenih predsjednika” čija je zadaća upozoravati na goruće probleme zaštite okoliša, poput stakleničkih plinova i GMO-a. Mesić je prihvatio poziv za sudjelovanje na Svjetskome znanstvenom forumu na kojem će se na jesen u Budimpešti upravo govoriti o tim pitanjima. Njegov je gost također istaknuo važnost cestovnog povezivanja, pojasnivši pritom da je Mađarska i te kako zainteresirana ne samo za povezivanje s Rijekom nego i za cestovni koridor 5 C, te suradnju na području opskrbe naftom i plinom. Za Mađarsku, kako reče, vrlo je važna prekogranična suradnja, spomenuvši poticaj za očuvanje obale rijeke Drave i uvrštavanje dijela Podravine i Kopačkog rita na popis svjetske baštine. Pozdravio je odluku

Hrvatske da, upravo zbog očuvanja okoliša, odustane od izgradnje brane na Dravi. „Nadam se da je ta odluka konačna”, rekao je Sólyom. Glede spomenutoga Svjetskog znanstvenog foruma poručio je da „moramo zaštititi ono što je od Europe još ostalo”. Što se pristupanja Hrvatske euroatlantskim integracijama tiče, Mesić je zahvalio na stalnoj potpori koju Mađarska iskazuje. „Mađarska bezuvjetno podržava ulazak Hrvatske u EU i NATO. Učinili smo sve kako bi Hrvatska sljedeće godine dobila pozivnicu za Sjevernoatlantski savez, a isto smo učinili kako bi se pristupni pregovori Hrvatske odvojili od turskih pregovora”, potvrdio je Sólyom. Hrvatski je predsjednik podsjetio da Hrvatska pridaje veliku važnost Mađarskoj kao susjednoj zemlji koja je „uspješno pregovarala s Bruxellesom i zaštitila svoje nacionalne interese”. Dvojica su se predsjednika složila da hrvatska i mađarska manjina u obje zemlje uživaju „visoki stupanj zaštite”. Sólyom je izrazio nadu da će se pomoć mađarskoj zajednici u Baranji povećati jer je taj kraj „za vrijeme rata uvelike stradao, a obnova je išla nešto sporije nego u drugim područjima”. Izrazio je zadovoljstvo što će se na jesen krenuti s redovnom nastavom na Katedri za hungarologiju na Osječkome sveučilištu te što će započeti izgradnja učeničkog doma pri Mađarskome kulturno-obrazovnom centru. Drugog dana boravka Sólyom je posjetio Orahovicu i Osijek, te Kopački rit.

(HINA)

Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks primio predsjednika Republike Mađarske Lászlóa Sólyoma

(Zagreb, 4. svibnja 2007.) – Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks primio je predsjednika Republike Mađarske Lászlóa Sólyoma u sklopu njegova službenog posjeta Republici Hrvatskoj. Obojica dužnosnika složila su se da bilateralni odnosi Hrvatske i Mađarske mogu poslužiti kao primjer dobrosusjedstva i izvrsnih odnosa u regiji i šire. To potvrđuju brojni bilateralni susreti i zajedničke sjednice dviju vlada, od kojih je sljedeća predviđena za 17. svibnja o. g. u Zagrebu. Mađarska se snažno zauzima za što skoriji ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju i NATO, te joj u svezi s tim pruža konkretnu pomoć. U razgovoru je posebno istaknuta važnost parlamentarne suradnje s obzirom na ulogu parlamenta u tijeku pristupanja Europskoj uniji, ali i kasnije, kad Hrvatska postane članicom EU, kao što je to sada Mađarska. Velika su očekivanja s tim u vezi od Memoranduma o suglasnosti o strategij-

skom partnerstvu koji su 3. travnja o. g. u Pečuhu potpisali predsjednik Sabora Vladimir Šeks i predsjednica mađarskog Parlamenta Katalin Szili u okviru njihovih redovitih godišnjih susreta u pograničnom području. Predsjednik Hrvatskoga sabora u razgovoru s predsjednikom Republike Mađarske posebno je istaknuo koliko je važno da se pokrene postupak za sklapanje ugovora o prekograničnoj suradnji jedinica mjesne i regionalne samouprave kojemu će biti cilj poticanje i jačanje suradnje mjesnih i regionalnih jedinica dviju država. Također je izrazio nadu u ubrzanje radova s mađarske strane koji će omogućiti povezivanje s prometnim koridorima Vb i osobito Vc. Mađarski mu je predsjednik rekao da osobno podupire te projekte, napomenuvši kako Europska unija pridaje veliko značenje prekograničnoj suradnji te za nju izdvaja znatna sredstva iz svojih fondova. (www.sabor.hr)

ZAGREB – Državni tajnik za politička pitanja Hido Bišćević susreo se u srijedu, 2. svibnja 2007. godine, u Zagrebu, s državnim tajnikom u Uredu predsjednika Vlade Republike Mađarske Ferencom Gémesijem. Državni tajnici Bišćević i Gémesi, te izaslanstva s hrvatske i mađarske strane, sastali su se radi pripreme druge Zajedničke sjednice Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske, koja će se održati 17. svibnja 2007. godine u Zagrebu. Održavanje druge Zajedničke sjednice dviju vlada potvrđuje je visokorazvijenih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Mađarske. U pripremi sjednice, državni tajnici Bišćević i Gémesi te njihovi suradnici dogovorili su teme i sporazume planirane za potpisivanje tijekom Zajedničke sjednice dviju vlada.

ZAGREB – Mješoviti mađarsko-hrvatski međuvladin odbor sastao se 2. svibnja u Zagrebu. Kako saznajemo, datum sastanka predložio je mađarski državni tajnik Ferenc Gémesi, a sastanku su uza članove odbora nazočili i predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac te hrvatski referent pri Glavnom odjelu za nacionalne i etničke manjine Ureda predsjednika Vlade Martin Išpanović. U zapisnik sastanka Odbora ušli su i prijedlozi hrvatske zajednice u Mađarskoj. Ovo je deveta sjednica Mješovitoga mađarsko-hrvatskog međuvladina odbora za manjine. Jedna od tema Zajedničke sjednice Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske bit će pitanje položaja hrvatske, odnosno mađarske manjine koje žive u dvjema državama. U tom kontekstu, pomoćnica ministrice vanjskih poslova i europskih integracija u Upravi za hrvatske manjine, iseljeništvu i useljeništvu Mirjana Bohanec Vidović predvodila je hrvatsko izaslanstvo u srijedu, 2. svibnja 2007. godine, u Zagrebu, na devetom zasjedanju Hrvatsko-mađarskoga mješovitog odbora za manjine. Uz pomoćnicu ministrice Bohanec Vidović, Mješovitim odborom za manjine s mađarske strane supredsjedao je državni tajnik Ferenc Gémesi. Predstavnicima Odbora tijekom plenarnog zasjedanja raspravljali su o obostranoj zaštiti manjina i aktualnim pitanjima položaja hrvatske, odnosno mađarske manjine koje žive u dvjema državama, te razmotrili provedbu preporuka koje je Odbor donio na prijašnjim zasjedanjima. Također, donesene su prioritete i dugoročne preporuke. Zasjedanje Hrvatsko-mađarskoga mješovitog odbora za manjine okončano je potpisivanjem zapisnika, koji je s hrvatske strane potpisala pomoćnica ministrice Bohanec Vidović, a s mađarske strane državni tajnik Gémesi. (Ured glasnogovornika mvp)

BAJA – Kuratorij Narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije na redovitoj sjednici održanoj 11. travnja raspisao je natječaj za manjinske samouprave, udruge, kulturno-umjetnička društva te ustanove u županiji koje obavljaju narodnosne zadatke radi podupiranja kulturnih aktivnosti i očuvanja običaja – obavijestio je u pismu ovih dana narodnosne zajednice István Hajdú, županijski referent za manjine. U 2007. godini za te svrhe Zaklada će izdvojiti sveukupno 650 tisuća forinti, a po natjecatelju se dodjeljuje najviše 65 tisuća forinti. Natjecati se može za podupiranje folklornih i jezičnih tabora djece i mladeži, za regionalne priredbe (koje uključuju više naselja), za suradnju prijateljskih naselja te za kupnju i popravak narodnih nošnji i glazbala. Podpiru se samo natječajni ovjereni od mjesnih ili županijskih manjinskih samouprava. Objavljeni natječaj dostupan je na županijskoj web-stranici www.bacsiskun.hu.

SANTOVO – Kako je navijestio santovački župnik Imre Polyák, u nedjelju, 13. svibnja, umjesto u pola 11 hrvatska misa početi će u 11 i 15. Isti dan priređuje se i zajednička, dvojezična hrvatsko-mađarska misa s početkom u 17 sati, i to povodom 90. obljetnice fatimskog ukazanja Blažene Djevice Marije. Svečano misno slavlje i prigodnu propovijed predvodit će Mátyás Schindler, župnik bajske župe svetog Antuna Padovanskog, biskupov povjerenik za narodnosti i manjine. U nedjelju, 20. svibnja, u 10 sati priređuje se mađarska prva pričest, stoga će hrvatska misa početi u pola 9 sati. Hrvatska prva pričest održat će se na blagdan Presvetoga Trojstva, u nedjelju, 3. lipnja.

DOLNIAK U BAJI – Općeprosvjeto središte na Dolnjaku u Baji vezalo je ugovor s Jezičnom i informatičkom školom Tan Net (sa sjedištem u Mohaču), kojim će se pokrenuti tečaj engleskoga jezika za odrasle. Kako nas je obavijestila ravnateljica Angela Šokac Marković, bude li odgovarajućeg zanimanja (10-12 osoba u skupini), pod istim uvjetima pokrenut će i tečaj hrvatskoga jezika za odrasle. Tečaj uključuje 80 sati za jednu polugodinu, sa svrhom da polaznike pripremi za polaganje jezičnog ispita. Prijave se očekuju u školi na Dolnjaku, odnosno kod ravnateljice Angele Šokac Marković.

PEČUH – U subotu, 5. svibnja, Hrvatsko kazalište gostovalo je u Starinu, s dramom Antuna Karagića *Pošteni varalica*, a u nedjelju, 6. svibnja, s istom predstavom gostovali su u Novom Selu.

Konferencija u Šeljinu

Pripremni radovi na dionici ceste Siget – državna granica

Draškovićev dvorac u Šeljinu 19. travnja bio je mjestom održavanja međunarodne konferencije o razvoju infrastrukture, koju su zajednički priredili neprofitna organizacija Agencija za regionalni razvoj južnog Zadunavlja i neprofitna organizacija Mađarske ceste.

Ova priredba, koja je sastavni dio zajedničkoga mađarsko-hrvatskog projekta pod naslovom „Priprema glavne ceste Siget – državna granica”, ostvarila se uza sufinanciranje Susjedskoga programa Europske unije INTERREG III/A Slovenija – Mađarska – Hrvatska i mađarske vlade.

Opći cilj projekta pod nazivom **Siget – državna granica** jest poboljšanje prekogranične mobilnosti. Ova potreba za razvojem, što znači produljenje glavne ceste 67. u južnom smjeru, nastala je znatno prije. Ciljno područje projekta, Ormánság, najzaostalije je i najviše izolirano područje južnog Zadunavlja, s najvećom udaljenosti dvaju susjednih pograničnih prijelaza. Stanje s hrvatske strane granice slično je: u području Slatine, koja se nalazi južnije od Drave i broji 12 tisuća žitelja, nema pograničnoga prijelaza, a što se tiče agrarne strukture, ona je također zaostala.

Izravni cilj projekta jest izrada idejnoga projekta o izgradnji glavne ceste 67, koja će voditi južno od Sigeta (Szigetvár) preko Šeljina sve do državne granice, do budućega dravskog mosta. On će odrediti mjesto presijecanja granica, točnu lokaciju mosta na Dravi i njegove glavne parametre.

Konferencija koja je održana 19. svibnja, bila je prva od dviju konferencija u okviru projekta. Nije slučajno što je izbor pao na ovu lokaciju – na Šeljin, glavni grad regije Ormánság. Buduća nova trasa prolazit će izravno u blizini grada, i to od Sigeta prema jugu do grada Slatine u Hrvatskoj. To područje najzaostalije je u južnom Zadunavlju glede prometa i gospodarstva: njezino otkrivanje do razine glavne ceste do dana današnjeg nije provedeno, pretežito neprikladne ceste povezuju sitna naselja, među kojima ima teško pristupačnih.

Idejni projekt na kojem se i trenutačno radi jest prvi korak prema stvaranju nove glavne ceste i graničnoga prijelaza. Na osnovi idejnog projekta može se izraditi izvedbeni projekt za odobrenu trasu. Nacrt studije obuhvaća izradu studije za ocjenu učinka, analizu troškova-dobiti, procjenu izvedivosti, analizu vrijednosti, prethodnu arheološku studiju i mjerenje gospodarsko-društvenog učinka. U okviru javnog natječaja proveden je

odabir poduzetnika za izradu projekata. Projekti će biti izrađeni do kraja svibnja 2007., nakon čega će uslijediti pribavljanje dozvole od organa zaštite okoliša. Nakon izrade projekata uslijedit će i sljedeća, završna konferencija, koja će se održati u Sigetu.

Konferenciju je otvorio József Paizs, član Vijeća za regionalni razvoj južnog Zadunavlja. S pozdravnim riječima nazočnima se obratio i dr. János Hargitai, predsjednik Skupštine Baranjske županije, član Vijeća za regionalni razvoj južnog Zadunavlja, a s hrvatske strane dr. Stjepan Feketić, župan Virovitičko-podravskoga županije.

U prijedpodnevnome strukovnom dijelu konferencije stručni stav mađarske Vlade u svezi s projektom iznio je pročelnik Glavnog odjela za mrežastu infrastrukturu Ministarstva gospodarstva i prometa Republike Mađarske Zoltán Posta, a o stručnome stavu hrvatske Vlade govorili su Zvonimir Nagy iz Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske, nakon čega je projektant Zsolt Nagy od VIA TRITA Kft. (d.o.o.), koji projektira, predstavio izvršene radove i moguće inačice trasa.

U poslijepodnevnoj sekciji raspravi su se priključili i svoje stavove iznijeli zastupnici ovih stručnih i društvenih organizacija: Pečuško-baranjske trgovačke i gospodarske komore, zastupnici dviju zainteresiranih mikroregija: šeljinske i sigetske, ravnatelj susjedne hrvatske Uprave za ceste Virovitičko-podravskoga županije, zamjenik generalnog upravitelja neprofitnog društva Mađarske ceste, ravnatelj Uprave za zaštitu okoliša i vodoprivredu južnog Zadunavlja, odnosno Đuso Dudaš, predsjednik šeljinske hrvatske manjinske samouprave.

Osim navedenih izlagača na konferenciju su sudjelovali i načelnici zainteresiranih pograničnih samouprava s obje strane granice, saborski zastupnici, s mađarske strane predstavnici uprava koji izdaju dozvolu za trasu, civilne udruge i predstavnici cestovne struke. (uredništvo)

LANČUG – Kako donosi županijski list Dunántúli Napló, lančuška samouprava očekuje prijedloge građana glede osmišljavanja zelenih površina u selu. Za plan ozelenjivanja naselja samouprava je izdvojila milijun forinti, pa bi zastupničko tijelo ovu svotu željelo potrošiti u skladu s prijedlozima građana. Svi prijedlozi u seosko poglavarstvo mogu se poslati i e-mailom te putem pisma, a mogu se i osobno predati.

Forum manjinskih predsjednika u Petribi

U organizaciji petripske Hrvatske manjinske samouprave, 28. travnja u Petribi je održan forum predsjednika hrvatskih manjinskih samouprava Zalske županije radi usuglašavanja ciljeva i programa. Od 12 manjinskih samouprava odazvali su se predstavnici pet samouprava te predsjednik županijske samouprave.

Hvalevrijedan je poticaj Čabe Prosenjaka, mladog predsjednika manjinske samouprave, koji je sa željom da manjinske organizacije u budućnosti dobro surađuju, sazvao njihove zastupnike na razgovor i raspravu. Po njemu veza nije najbolja ni između susjednih naselja. Malo se zna o pojedinim organiziranim programima u Pomurju, i poželjno bi ih bilo uskladiti.

U početku Ladislav Penzeš, predsjednik Županijske hrvatske manjinske samouprave, izvijestio je nazočne o potpisivanju ugovora o međusobnoj suradnji sa Skupštinom Zalske županije te dodao kako županijska samouprava ubuduće želi biti poveznica i među mjesnim manjinskim samoupravama, stoga ne bi bilo loše potpisati ugovor o suradnji između mjesnih manjinskih i županijskih manjinskih samouprava. On također planira sazvati forum na koji bi pozvao predstavnike županije te državne samouprave.

Prema predsjedniku potrebni su ljudi s kompromisom, što je osnova suradnje i uspješnoga djelovanja.

Županijska samouprava kani potražiti suradnju i s drugim našim regijama. Uspostavio je vezu sa šomodskim Hrvatima, i zaredom će potražiti predstavnike raznih regija.

G. Penzeš izvijestio je nazočne o pokretanju web-stranice županijske samouprave gdje će mjesne manjinske samouprave i hrvatska naselja dobiti svoje linkove.

Županijska samouprava pratit će natječaje, pa će u tome pomoći i mjesnim manjinskim samoupravama.

Govorio je o novčanim mogućnostima, kojih ima vrlo malo. Županija na žalost ne može jako potpomagati manjinske samouprave. Županijskoj samoupravi i Pomurskoj udruzi obećao je 500 tisuća forinti za unapređivanje područja, što dvije organizacije moraju podijeliti.

Nakon izvješća predsjednika županijske samouprave, mjesne manjinske samouprave predstavile su svoj program, i pokušali su uskladiti datume raznih priredaba.

Dogovoreno je da će 1. lipnja u zajedničkoj organizaciji Društva Horvata kre Mure i kaniške Hrvatske manjinske samouprave prirediti predstavljanje pretiska knjige dr. Vinka Žganca „Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže“.

Iskrsla je zamisao i o Danu pomurskih Hrvata, te o boljem surađivanju preko granice.

Beta

BARČA – Hrvatska samouprava Šomodske županije, u suorganizaciji s Hrvatskom manjinskom samoupravom grada Barče, u sklopu međunarodne priredbe podravskoga Kupa svetoga Jurja, 28. travnja organizirala je i za muške i za ženske ekipe natjecanje u kuglanju. Svi zainteresirani trebali su se prijaviti do 25. travnja kod Joze Solge, predsjednika Hrvatske samouprave Šomodske županije ili kod Jelene Čende, predsjednice barčanske Hrvatske samouprave. Na natjecanje su se mogle prijaviti tročlane ekipe, a kotizacija je bila 2500 forinti, u čemu je i cijena večere. Svi natjecatelji (osvajajući prva tri mjesta) po završenom natjecanju dobili su diplome, a pobjednička ekipa postala je ponosni vlasnik osvojenoga Kupa svetoga Jurja.

PEČUH – Nedavno je pečuški biskup Mihály Mayer primio predsjednike manjinskih županijskih samouprava Baranjske županije. U toj županiji u suživotu žive pripadnici devet nacionalnih manjina, od kojih Nijemci, Hrvati i Romi imaju i svoju županijsku razinu samoupravljanja. Sastanku s pečuškim biskupom sudjelovali su Mišo Šarošac, Gábor Frank i István Hegeđűs. Pečuški je biskup naglasio kako su za Katoličku crkvu važne nacionalne manjine te izrazio svoje zadovoljstvo što je u Baranjskoj županiji utemeljena i županijska razina manjinskoga samoupravljanja. Posebnom vrijednošću pečuški biskup ocijenio je potrebu njegovanja kulture i obrazovanja te katoličanstva među pripadnicima manjina.

ŠELJIN – Koncem travnja u šeljinskoj stručnoj školi održana je dvodnevna konferencija, usavršavanje čiji je cilj bio upoznavanje programa i mogućnosti koji mogu pridonijeti razvoju Ormánsága. Program Ós-Dráva vrijedan je 160 milijuna forinti. Usavršavanju su sudjelovali zainteresirani načelnici, stručnjaci i poduzetnici iz barčanske, šeljinske i šikloške regije kojima su približene mogućnosti i načini razvoja te natječajnih putova za dobivanje potrebnih sredstava. Seoski turizam i seosko gospodarstvo, proizvodnja i prerada voća bile su teme dvodnevnog usavršavanja.

PEČUH – U organizaciji Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Hrvatsko-mađarskog obrazovnoga centra «Miroslav Krleža» i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, u Pečuhu se 16. svibnja u predvorju hrvatske škole s početkom u 18 sati, u nazočnosti autora Mire Andrića, otvara izložba njegovih fotografija «Hrvatsko podmorje». Glazbeni program otvaranju izložbe dat će učenici spomenutoga centra. Izložba će u hrvatskoj školi biti otvorena do 31. svibnja.

ČIKERIJA – Omladinska plesna skupina KUD-a „Rokoko“ iz Čikerije nastupila je na Međunarodnoj smotri folkloru koja je priređena na Salašici (Kisszállás) u subotu, 28. travnja – obavijestio nas je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Miloš Pijuković, voditelj društva. Kako nam reče, program je počeo mimohodom sudionika, a nastavio se prigodnim kulturnim programom u sklopu kojega se čikerijsko društvo predstavilo s bunjevačkim plesovima, u izvornoj narodnoj nošnji.

VANCAGA – U organizaciji Općeprosvjetnoga središta na Vancagi u Baji, 27. travnja održan je županijski susret hrvatskih učenika. Kako ističu organizatori, nakon što je ugaslo natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika koje se priređivalo u okviru Školskoga tjedna u Baji, cilj je susreta bio da se kroz igru nadmeću učenici koji pohađaju predmetnu nastavu hrvatskoga jezika, da se pridoneše razvijanju hrvatskoga jezičnog znanja, pospješenju rabljenja materinskoga jezika u svakodnevici te njegovanju hrvatske kulture i običaja, a da sudionici provedu lijepo i ugodno popodne, što je ujedno bila dobra prilika za susret i upoznavanje hrvatskih učenika ne samo iz Baje već i drugih županijskih naselja. Time je već tradicionalna priredba Markova, koja je održana sutradan, 28. travnja, obogaćena novim sadržajem, postala dvodnevnom manifestacijom ovoga bajskog prigradskog naselja.

Kako nam reče ravnatelj škole Joso Ostrogonac, i ove su godine pozvali učenike iz okolnih naselja, a osim s Vancage susretu su se odazvali odazvali učenici iz Kačmara (u pratnji učiteljica Anice Matoš i Margitke Tupčija Išpanović) i Gare (u pratnji učitelja Ivana Kričkovića i Smilje Zegnal Faragó). Iz ove tri škole okupilo se 60-ak učenika. Za ovu prigodu pristigli pismeni i likovni radovi na temu bunjevačkih i šokačkih narodnih običaja postavljeni su na izložbi, koju su svi sudionici mogli pogledati; ujedno je upriličeno i njezino otvorenje. Zatim je održano i natjecanje učenika po skupinama koje su pripremile učiteljice Jutka Poljak Čičor i Marija Batinkov, pa je uz razne sadržaje, kvizom i kroz igru i šaljivo nadmetanje „testirano“ znanje učenika u poznavanju hrvatskoga jezika. Najuspješniji učenici po kategorijama 5.-6., 7.-8. razred nagrađeni su vrijednim nagradama, bonovima za kupnju knjiga od tri do šest tisuća forinti. Susret je završen plesačnicom u školskoj športskoj dvorani koju je vodila Jutka Poljak Čičor, a okupljene je zabavljao Orkestar „Čabar“ iz Baje. Za sve sudionike priređen je i mali domjenak.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte, te naša majdanska (Kőbánya) i novobudimska samouprava 2. lipnja priređuju nogometni turnir posvećen Stipanu Pančiću. Prijave momčadi očekuju se do 15. svibnja ove godine.

Starogradske visti iz prve ruke

Jožef Tolnai, novi predsjednik Hrvatske manjinske samouprave

U Starom Gradu jur u drugom ciklušu djeluje Hrvatska manjinska samouprava. U minuli ljeti predsjednik spomenutoga tijela je bio penzionist Jožef Frank, a od jeseni predsjednikuje Jožef Tolnai, rodnom iz Kemlje. Od njega doznajemo da su Hrvati u ovom gradu jur dostali i svoje mjesto od općine, ko se nalazi u kulturnom centru. Prostoriju je zajednica malo polipšala, kupila je i smješćaj i sada se tote strefu i jačkari zbora. Va miseci dva-tri puta se sastanu ovde Hrvati, ali pred nastupi jačkari još i guščekrat. Ov pjevački krug pod peljanjem školnikovice Veronike Kiss začeo se je vježbati od novembra 2002. ljeta. Hrvatski pjevači pred kratkim su s velikim uspjehom nastupali i na gradskom protuličnom festivalu zborov i ovput su si mogli predstaviti i novu pratež. – Sve skupa nas je sedamdeset ki smo mogli skupadojti, ali nas jačkarov je kih trideset, ovi su svi Hrvati, zvečinom iz Kemlje ter Bizonje. Ki su došli simo u Stari Grad stanovati, oni su još većimi ter si mislim to još kanimo da i nje pozovemo k nam, aš je još takovih, i mladjih i starijih ki još nisu pri nas ter su Hrvati. Mi ćemo je poiskati, povidati ćemo im da ča kanimo učinjiti i da je čekamo ... To kanimo da budeju znali da smo mi na svitu, aš buje odavljeg jako malo ljudi je znalo za nas. Po riči Jožefa Tolnaja, s programi su puni bili i minula ljeta. Obrnuli su se na već mjesti, nedavno su pogledali u Budimpešti kazališnu predstavu pečuških glumcev, napravili su izlet u Dunakanyaru, a u ugarsko naselje Püski svako ljeto idu na kuharsko naticanje. U augustušu i ljetos će biti održan narodnosni dan u varošu. – Kamo nas pozoveju s jačkarnim zborom, tamo gremo, va Kemlju, Bizonju, naravno. A i mi nje pozivamo, imamo jako dobru suradnju skupa kot i s glavno-

gradskom Hrvatskom manjinskom samoupravom XV. okruga. Tote smo bili lani va juliji dva dni na međjunarodnom susretu za manjine. I oni svenek dojdeju simo kad je mi pozivamo ter jako se znamo veseliti, dobro kontaktirati. Njev predsjednik Stjepan Kuzma jako zna držati u ruki ovo sve. Ovoga miseca idemo u Máriavölgy, Požun ter 20. majuša ćemo nastupati va Umoku ter i u Austriji, kot i u augustušu u Pandrofu. Starogradski peljač gizdavo mi je rekao da kad su u decembru u mošonskoj crikvi jačili, mjesnomu gospodinu toliko se je vidilo hrvatsko jačenje da pozvao je pjevače, ako bude kakova varoška priredba, svaki put oni neka jaču.

Kot i u drugi varoši, kade su se skupaspravili Hrvati, najveći problem je da fali mladina, fali kontaktiranje na hrvatskom jeziku. Zato će u dotičnom naselju svaki misec u gradskoj televiziji neki predstavnik manjin govoriti o plani, programi manjinskih samoupravov. Uza to zaduženiki kanu pozvati i takove predavače ki im pomažu pri jeziku, a nij isključeno da će se ganuti i jezični tečaj. Jožef Tolnai nij samo predsjednik HMS-a, nego od samoga početka osnivanja i predsjednik Društva Hrvatov u ovom varošu. – To da su dvi funkcije va jednoj ruki jednoč je dobro, a drugič nij dobro. Aš ovako sve skupa vidim kako je sada s djelom i financijom. Dosad je tako bilo da je prvač samouprave kanio jedno, a mi smo opet drugo kanili. A ja sam svenek to rekao da jedan peljač mora biti za ljude, za nje mora djelati. Ovo su ljudi vidili da mi sve svenek onako načinjamo da svakoga pitamo kako ter ča kaniju. Svenek najpr put se mora gledati, ne zaustaviti se na jednom mjestu, nek svenek novo djelo moramo načinjiti, aš ako ne, ako nek zato dojdemo skupa da budemo skupa, to nigdar neće dobro izajti. Mora biti pred nami cilj, aš drugačije se ne da djelati. Ako nam se nešto zgoda, onda to človika zdigne gori i daje mu moć. Jako čuda djelam, to se mora povidati, a i žena mi jako čuda pomore doma.

Hrvati u Starom Gradu su zato da i za njimi ostanu slijedi, trenutačno su na mobiliziranju mladje i, kako je rekao predsjednik, „ne more nam ni za pineze žao biti da se ovde moreju učiti hrvatski. Prez jezika ovo ne gre, ter takove programe moramo načinjiti da budu došli ziz nami i dica i nukići, na peldu va Juru na hrvatsko shodišće, da budeju vidili lipu hrvatsku mašu. Drugačije nima smisla, aš kad budu stariji umrlji, onda neće biti ništ. Mi bi morali od početka jur ovako djelati, i mirno morem reći drugačije nij vridno djelati, aš drugačije ovo ne gre ...

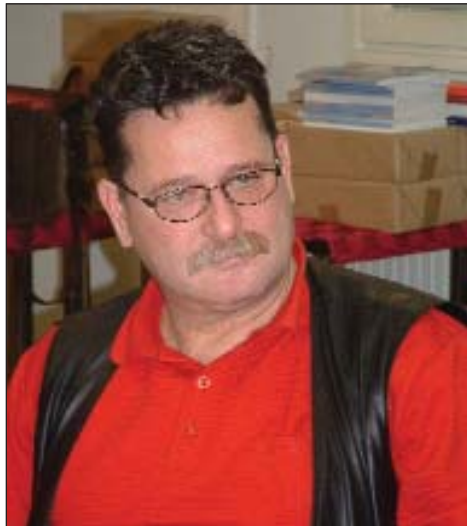
-Tiho-

Intervju

Odmaralište Zavičaj spremno za ljetnu sezonu

Zahvaljujući materijalnoj potpori Vlade Republike Hrvatske i Republike Mađarske, Hrvati iz Mađarske već treću godinu mogu ljetovati u svome Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu na otoku Pagu. Centrom upravlja d.o.o. Zavičaj, na čijem je čelu ravnatelj Ladislav Gujaš. Još mjesec dana i započinje sezona ljetovanja na Jadranskom moru, tako i u našem odmaralištu. Kako se priprema na ljetnu sezonu d.o.o. Zavičaj, govori Ladislav Gujaš.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Kako ove godine Odmaralište očekuje goste?

– Pripremamo se na više načina, imamo takozvane poslove održavanja, obnove, te organizacije. Promijenili smo prozore na trećem katu i na prizemlju, četrdesetak prozora, naime, pri obnovi zgrade nije promijenjena stolarija, pa je prokišnjavalo na trećem katu. To je bilo ulaganje oko 3,5 milijuna forinti. Ogradica kod prozora bila je opasna za život, pa je i to promijenjeno. Postavili smo klimu na prizemlju, u društvenoj dvorani i u blagovaonici. Zbog velike staklene površine bilo je jako toplo, no sada smo malo podigli i zid pa i na taj način možda smanjili vrućine u prostoriji. Na zdanju još ima dosta nedostataka što bi trebalo postupno ukloniti. Ima problema s cjelokupnom krovnom konstrukcijom, koja već onda kada je objekt izgrađen bila je neprilagođena kraju. Na tom području su snažni vjetrovi, pa kanadska šindra ne odolijeva. Klima je već također osnovni zahtjev i mislim da bi u potkrovlju trebalo postaviti još koji uređaj. Unatoč nekim problemima djelatnost objekta je osigurana i ne smeta za ovu godinu.

Kako stoje organizacijski poslovi. Je li ti je lakše sada s iskustvima prijašnjih godina?

– Mi smo odmah nakon Nove godine poslali informativni materijal našim manjinskim samoupravama, naseljima. Mislimo da u prvom redu oni angažiraju svoje udruge i razne ustanove. Neke prijavljene već imamo, mnogi su tražili ponudu zbog natječaj, jer žele se prijaviti zbog smanjenja troškova. Kao i prošle tako i ove godine bit će organizirana dva tabora, u drugoj polovici lipnja. Poziv na

natječaj objavljen je u tjedniku, to će financirati i d.o.o. Zavičaj i HDS, pa će troškovi po djetetu biti vrlo povoljni. Prvi tabor bio bi jezični, a drugi folklornog karaktera. Javile su se neke škole, KUD-ovi, a isto tako i neke osobe.

Ima li nekih problema oko organiziranja, rezerviranja ili se to već uhodalo za treći put?

– Ove je godine organizacija započeta dosta kasno, pa tako i prijave zbog izbora. Bio sam u dilemi, ako čekamo do zadnjega, možda će biti problema, ne može se u travnju i svibnju planirati sezona, jer cilj nam je što bolje popuniti kapacitet, ali nije svejedno na koji način. Meni su se javile agencije koje bi iznajmile cijelo ljeto, ali mislim da to nije cilj, jer to je ustanova za nas, to nije turistički namijenjeno. Ubuduće treba razmisliti i o tome kakav da bude omjer, koji dio kapaciteta ćemo ponuditi za naše ljude, a koji komercijalno prodavati kako bi sufinancirali, kompenzirali troškove naših učenika ili naših mladih i drugih gostiju. Već sam razgovarao s predsjednikom HDS-a i rekao da bismo trebali sjesti i o tome donijeti odluku.

Jeste li ove godine mijenjali malo na promidžbi, ili je ono dovoljno kako se do sada to obavljalo?

– Ne smijem ući u pravu promidžbu dok nema odluke kako će se raditi odmaralište. To je opet dilema. Računao sam na manjinske samouprave, to je više od 100 naselja, ali izgleda da od naših ljudi nema dovoljno interesa. Ne mogu do svakog pojedinca doći, mislim da su i naši ljudi odgovorni u tome da naprave promidžbu za naše ljetovaliste. Naš je cilj da u tom objektu ljetuju naši Hrvati. Smatram da naši ljudi znaju o Zavičaju, pitanje je to da svako misli da se ovamo može ići zabaviti. Mi imamo određene troškove ma kako bilo, moramo malo razmišljanje promijeniti, inače naše cijene su smiješne u odnosu na druge. Malo moramo promijeniti ljude u razmišljanju.

Imaš li neke nove zamisli što se tiče djelovanja objekta?

– Ja sam na jednu skupštinu HDS-a poslao materijal gdje sam napisao zamisli, prijedloge, ali nije došao na dnevni red, npr. mogla bi mjesta dobiti jedna likovna kolonija, da hrvatskim školama ponudimo kapacitet za naturalno putovanje, za škole u prirodi, povezano sam se s nekim agencijama, moglo bi se organizirati rehabilitacija za astmatičare. Pag je za takve bolesnike povoljan zbog kli-

me. Vlasnik Zavičaja, tj. HDS, kako sam rekao, treba odrediti koliko mjesta će osigurati za naše ljude, a koliko će osigurati turizmu. To treba staviti na vagu. Mislim da na drugi način to neće ići, šteta bi bilo da Centar stoji prazan. Moramo sjesti dogovoriti se, hoće li jedan dio biti ugostiteljski, hoćemo li se orijentirati turistički sa 40% ili 60%. Ja agencijama ne mogu nuditi u zadnji čas, oni to moraju staviti u prospekte itd. Mi još učimo oko toga, ali moramo biti svjesni da nekamo treba koraknuti. Što bi bilo ako bi prodao kapacitet, naravno, to politički ne bi bilo dobro, jer odmaralište je namijenjeno Hrvatima u Mađarskoj, ali treba na vrijeme razmišljati.

Od ove godine možete li neki novi sadržaj nuditi gostima?

– Lani je bilo pokušaja, poziv za naše svirače, za 1-3 osobe, kojima bismo osigurali smještaj i hranu, a zauzvrat bi predvečer zabavljali naše goste. Time dobijemo i vanjske goste, a i naše. Inače, neki turisti redovito dolaze hraniti se u naš restoran, trudimo se da na jelovniku imamo raznovrsna jela. Radimo na tome da pokraj recepcije otvorimo suvenirnicu, jer u selu ima samo jedan dućan, većinom samo prehrambenih proizvoda, pa možda bi neki gosti rado kupili neke suvenire, razglednice i slično.

Kako su mještani prihvaćali djelovanje objekta

– Reakcije su različite. Za vrijeme rata objekt nije radio. Moraju se priviknuti na to. Neki kažu da smo konkurencija, a neki ne. Mislim da naše odmaralište radi na promidžbi mjesta, naši gosti troše na tome mjestu i mislim da je to mjestu od koristi. Možda je jedini problem plaža, jer tu dolaze kupati se i s drugih mjesta, jer je dobra plaža, pa je onda malo gužva, no to bi bilo i bez naših gostiju. Mislim da su se već privikli na nas, na naše goste, postupno se prilagođuju i oni nama, a i mi njima.

Kristali na koncertu u Gornjem Četaru

Solidni broj Četarcev, Nardarcev, Undancev, Petrovišćanov, Plajgorcevc je skupadošlo, a bilo je gostov i iz Austrije, ki su mislili da im je vridno skočiti na dvi ure u ovo južno-gradišćansko selo kade su prema putu do domaće Slavonije zastali svirači Kristalov. Oni su bojsek naporni gradišćanski vikend imali, pokidob su 20. aprila, petak, zabavljali publiku u Klimpuhu, dan kasnije su svirkom čestitali prijateljem, 30-ljetošnjim jubilarom, folklornoj grupi Hajdenjaki u Dolnjoj Pulji. Nedilju, 22. aprila, otpodne su slavonskom glazbom još oduševili goste Badschönaua, a uvečer su jur prik Štefana Kolosara nastupali u Gornjem Četaru. Prekratki koncert čim bi drugom mogli začeti nego s jačkom, posvećenom, Slavoniji, a u njevoj izvedbi smo redom mogli čuti starije i novije šlagere od Zvonka Bogdana, Miroslava Škore, Miša Ko-

vača, do Novih fosilov, potom su Kristali odigrali par i iz vlašćih jačak. Pjevalo se ovde i o jadranskom biseru, o zelenimi oči, o jedinjoj garavuši, o najdražoj majki kot i o slavonskoj ravnici, a na repertoaru su im bili i čardaši. Pravoda se mladji slušatelji nisu mogli suprotstaviti ritmu pa su krenuli u kolo, valcer, jednostavno u neko gibanje tijela, ko je dobrodošlo uz blagu tamburašku muziku. Iako je ov koncert dost kratak bio, njegov značaj se shranja u tom da jur zdavno nisu se strefili pri ovakovoj priredbi domaćini i takaj Gradišćanski Hrvati iz okolice. Kristali sljedeći put gostuju u našoj regiji krajem julija, prilikom Gradišćanskoga omladinskoga tabora na Undi, kade budu jednu noć oblikovali s profesionalnom tamburaškom glazbom.

-Tiho-

Program pečuškoga Hrvatskog kazališta za svibanj 2007. g.

10. svibnja, s početkom u 14. sati – A. S. Puškin – Petar Šurkalović: *Zlatna ribica*, lutkarska predstava
Mjesto: Makarska

14. svibnja, s početkom u 18. sati – Miro Gavran: *Veseli četverokut*, komedija
Mjesto: Vukovar (Festival glumaca)

17. svibnja, s početkom u 17. sati – Sanja Vulić: *Govori Hrvata u Mađarskoj*, književna večer, tribinu vodi Katja Bakija
Mjesto: Hrvatsko kazalište Pečuh, Galerija Csopor(t)-Horda

17. svibnja, s početkom u 18. sati – *Otvorenje međunarodne izložbe Tolerance group*
Mjesto: Galerija Csopor(t)-Horda

19. svibnja, s početkom u 10. sati – IX. *Europski omladinski glazbeni festival*
Mjesto: Hrvatsko kazalište Pečuh

20. svibnja, s početkom u 10. sati – IX. *Europski omladinski glazbeni festival*
Mjesto: Hrvatsko kazalište Pečuh

20. svibnja, s početkom u 16. sati – Antun Karagić: *Pošteni varalica*, komedija
Mjesto: Salanta

Krepljetom prošireni židanski muzej

U Hrvatskom Židanu je 2004. ljeta predan dio ostavštine Lajoša Brigovića. Iz toga je napravljena posebna, jako vridna seoska kolekcija starih dugovanj u mjesnom muzeju. Ov muzej je bio prvi

u Željeznoj županiji s prekrasnim orudalji, smješćaji predstavljajući hrvatsku svakodnevnicu u dotičnoj okolici. U medjuvrimenu je i u Plajgoru otvoren muzej; i to je osnovao bivši židanski školnik, grafičar, slikar Lajoš Brigović. Ove dane sam dostala pismo u kom sam obaviješčena da je židanski muzej obogaćen i proširen i krepljetom, vežom, kuhinjom u svoji prostorija. Kredenci, predmeti, lončići, kante su sad izloženi, a u cjelini su posabirani i dosidob brižno očuvani u Brigovićevom domaćem kutu. Vas materijal je predan besplatno selu, kako je kolekcionar rekao, „*ufam se da ćedu i ovi predmeti pomoći u jačanju ćuti pripadanja i obdržanju identiteta*”.

-Tiho-

Foto: Lajoš Brigović

Trenutak za pjesmu

Miroslav S. Mađer

I kad umrem, pjevat će Slavonija,
stara mati polja i šuma,
široka ravan – pradvna Panonija,
kad zapjeva, i sunce silazi s uma.

Pjevaj, majko ratara i bekrija,
pjesmu onu što nam život vara.
Konje vrane kad osedla Šokadija,
vrisne pjesma od plamena i žara.

Sve nek' pjeva gdje mi je Slavonija,
crnica klasa i oluja ravni.
Pustaro draga, to je pjesma tvoja
gdje pjevaju kosci i ratari davni!

Pjevaj, majko ratara i bekrija,
pjesmu onu što nam život vara.
Konje vrane kad osedla Šokadija,
vrisne pjesma od plamena i žara.

Niz sadržajnih programa Mjeseca hrvatskoga jezika, kulture i znanosti u HOŠIG-u otpočelo je Kazalište mladih iz Splita

U ponedjeljak, 16. travnja, otpočela je već tradicionalna serija priredaba Mjeseca hrvatskoga jezika, kulture i znanosti u HOŠIG-u, a koje je potrajalo sve do 26. travnja o. g.

Dio prostranoga školskog predvorja bio je preuređen za kazališnu scenu, a veći prostor zauzeli su znatizeljni polaznici osnovne škole i gimnazije, odnosno njihovi nastavnici i pridošli gosti. Nakon srdačnih pozdravnih riječi doravnateljice Mirjane Karagić, upućenim napose gostujućim članovima Kazališta mladih iz Splita, otpočeo je niz ovogodišnjih predviđenih programa.

Kazališna predstava «Tajni jazik» zapravo je bila namijenjena gimnazijalcima, to više što su i sami izvođači bili srednjoškolci i studenti. Na samom početku osmišljavanja kazališnoga komada još nije bilo konkretnoga teksta, naime, sami su ga kasnije sačinili i oblikovali u 45-minutnu scenu. Riječ je o predstavi koja se bavi životnim gledištem i svakodnevnim problemima suvremene mladeži, u ovome slučaju pitanjima prehrane te kako se najbolje može sačuvati ljepota stasa i lica, odnosno kakvi se sendviči i osvježujuć napitci trebaju trošiti da bi se što brže moglo smršavjeti – kako u uvodu reče redatelj Goran Golovak.

Tijekom upriličenog razgovora s redateljem, otkuda potječe korijenje Kazališta mladih, rečeno nam je:

– Zapravo, Kazalište mladih iz Splita postoji od 1943. godine. Jedino je europsko kazalište koje nije osnovano na europskome tlu. Naime, ono je utemeljeno u hrvatskome partizanskom zbjegu, u El Šatu u sjevernoj Africi. Kao pravo kulturno-umjetničko društvo okupljalo je djecu i mlade u pjevačkim, plesnim i folklornim sekcijama kako bi po povratku u Split preraslo u pravo kazalište i postalo profesionalno od 1963. godine. Dakle, imamo dugu tradiciju rada, upravo na europskim prostorima s djecom i mladima, a desetak godina unatrag negujemo i ono što se zove odgojno kazalište. Ono ima zadaću, naravno, pružiti svojoj publici estetski doživljaj, ali ima i taj aspekt odgojnog i obrazovnog učinka koje treba pametno dozirati da ne izgleda kao školska lekcija pred pločama, nego da se stvori sadržaj koji se mladima predstavlja na jedan lepršav, kazališno zanimljiv način.

Iz godine u godinu, Kazalište mladih se stalno obnavlja?

– Da, ovi mladi ljudi počesto, s odlaskom na fakultete i u druge sredine, prestaju biti našim članovima, ali uvijek dolaze novi. Uz njih, naravno, imamo vrlo značajan umjetnički profesionalni ansambl koji prikazuje

predstave za djecu, mladež i odrasle u Splitu i okolici, a i ovo je dio našega rada koji je također vrlo bitan i zbog kojeg smo osobito ponosni. Bili smo nekoliko puta na važnim međunarodnim festivalima, konferencijama, tako da je to jedan od naših dika.

Jeste li ikada surađivali s hrvatskim kazalištem u Mađarskoj?

– Na žalost, ja osobno ne, ali mi u Splitu mislimo da bismo tijekom svojih djelovanja trebali malo čvršće držati to pitanje. No, znam da naši profesionalci surađuju s Hrvatskim kazalištem u Pečuhu, ali i kazalište u Starome Gradu na Hvaru često dolazi ovamo. To je jedan pučki sastav kojeg oni njeguju hvalevrijedno, i mislimo da vaši ljudi u tuđem svijetu odista mogu pronaći svoju samobitnost, koja im ovdje nedostaje u takvim predstavama.

Među pratiocima splitske mladeži bila je i odgovorna za promidžbu kazališta, gđa Dinka Gudić koja nam je u svezi s gostovanjem rekla i ovo:

– Gostovanje Kazališta mladih zapravo je ostvareno na temelju niza godina surađivanja pa i prijedloga odgovorne ravnateljice ogranaka Hrvatske matice iseljenika u Splitu, gđe Branke Bezić Filipović. Bio je to i najnormalniji izbor da mladi igraju za mlade, stoga je umjetnički ansambl ovaj put zaklinut za ovo prekrasno vrijeme koje smo imali, mislim na organizaciju. Kaže se, tko jednom dođe u Budimpeštu, taj će se ovamo sigurno vratiti. Vjerujem da ćemo se ponovno vidjeti. Srdačno smo bili primljeni, organizacija je bila vrhunska. Upoznali smo Budimpeštu s jedne i druge strane Dunava. Bili smo noću i

na Citadeli. Dakle, što ljudima treba proći za četiri dana, mi smo to obavili za dva. Imamo još vidjeti mađarsku Operu i novo Nacionalno kazalište. Ono zbog čega smo ovdje, jako smo radosni. Sada, po završetku našega boravka slobodno mogu reći da su djeca koja žive u glavnome gradu Mađarske vrlo lijepo propratila naše izvođenje. Ona su bila presretna, stoga smo i mi puni pozitivnih osjećaja. Sve je proteklo savršeno. Ovakve ovacije – moramo priznati – nismo doživjeli kod Hrvata u Hrvatskoj, no kod Hrvata u Mađarskoj da. Ovakvi programi potrebni su mladima jer se najbolje upoznaju kada mladi gledaju mlade. Naime, predoče se sa svojim problemima, a to su obično problemi odrastanja koje ni mi odrasli nismo zaboravili, ali smo s vremenom pobjegli od njih. Dakle, trebamo se prisjetiti i mlade upozoriti da ne griješe tamo gdje smo mi možebitno griješili, nego da vole sebe, da bi mogli lijepo živjeti.

M. Dekić

Bogatstvo ...

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Segedina, u tamošnjem Domu manjina 15. travnja predstavljen je Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Do sada je iz tiska izašlo šest svezaka Leksikona. O Leksikonu su govorili Duje Runjo i Stevan Mačković

Četarski GRAJAM peti put Rekordni broj izvodjačev i dobitnikov

ČIKERIJA – Na poticaj nekolicine hrvatskih vjernika, a uz potporu mjesnoga župnika, 20. svibnja od 8 sati i 30 minuta u Čikeriji će se prirediti misa na hrvatskom jeziku, ili kako naši Bunjevci odmilja kažu bunjevačka misa. Kako saznajemo, u pomoć bunjevačkim Hrvatima u Čikeriji priskočio je čavoljski kantor Joso Savić, čime će misa u pratnji na orguljama biti uljepšana hrvatskim pjesmama. Kako nam reče predsjednik HMS-a Miloš Pijuković, obnavljanje mise na hrvatskom jeziku pokreće se zato da se, do sada uz povremene prigodne mise, nakon nekoliko desetljeća ponovno služe redovite hrvatske mise, barem mjesečno jedanput. Isti dan će biti i natjecanje konjskih zaprega u okviru nadmetanja za Kup «Bačka».

Hajdenjaki napunili trideset ljet u Dolnjoj Pulji

Folklornu grupu Hajdenjaki čestokrat vidimo i na ovom kraju Gradišća. Utemeljiteljicu toga društva, danas časnu predsjednicu Jelku Perušić, i pri nas čudami poznaju ki se obraćaju na folklornom polju. Ona je mnogo koreografijov napravila i predala i undanskim Veselim Gradiščancem, a sada skupa djela sa Štefanom Kolosarom u sastavljanju novoga tančenoga spleta za Četarde. Zahvaljujući njoj su dospili jur nekoliko put i do nas slavonski tamburaši Kristali. Hajdenjaki su 21. aprila slavili u borištofskoj KUGi. U svezi sa svečevanjem smo dobili od Jelke Perušić sljedeće redice i sliku: „Naša svetačnost je bila polig glasov iz publike zvanaredno dobra. Ipak su se naše XXXL probe od 5-6 uri isplatile. Nastupili su sadašnji člani, a isto i neki bivši, i dica bivših članov, tako da smo imali oko 70 akterov. Na repertoaru smo imali šest sridnjogradišćanskih koreografijov, iz toga četire su bile moje. To je bilo dost dugi program, a potom smo imali zabav s Kristali pak se je išlo stoprv negdje u rani ura domom.“ Jubilarom i mi gratuliramo i željimo im i nadalje uspješno ter plodno djelovanje na gradišćanskoj folklornoj sceni!

Pred šestimi ljeti gornjočetarska osnovna škola nek u svojoj djelaonici je pokusila udomaćiti jačkarno naticanje, a ljetodan kašnje su jur pozvali i učenike drugih gradišćanskih škol na glazbeno otpodne narodnih i popularno-zabavnih jačak. Ljetos, 29. aprila, nedilju, se je napunio četarski kulturni dom s izvodjači iz devet mjest (iz Petrovoga Sela, Hrvatskoga Židana, Koljnofa, Unde, Horpača, Čeprega, Kemlje, Prisike, Gornjega Četara), a pozivu su se odazvali i predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Marija Pilšić, direktor Croatiae Čaba Horvath, savjetnica za hrvatski jezik u našoj regiji Edita Horvat-Pauković, načelniki Hrvatskoga Židana i Gornjega Četara, brojni predsjednici hrvatskih manjinskih samoupravov u različiti seli ter i Hubert Varga, direktor partnerske škole u austrijskom Vincjetu. Ovput se je na GRAJAM javio rekordni broj pjevačev i pjevačic u solu, duetu još i u zbornom pjevanju. Žiri, u sastavu Jolanke Kočiš (petroviska peljačica ženskoga zbora Ljubičica), Eve Szerdahelyi-Štefanić (židanska voditeljica zbora Peruška Marija) ter Ane Jušić-László (dirigenticica šičkih jačkarov Slavuj) imao je tešku zadaću,

da prvi put u povijesti ovoga festivala kvalificira i ocijeni produkcije. Brončanom medaljom za svoju narodnu jačku je nagrađena Petroviščanka, učenica 4. razreda **Ana Haklić**, a ovu medalju je za pop-jačku dobio domaći **Mate Moric**, školar 6. razreda. Srebrnu medalju je zaslužila za narodnu jačku Undanka **Nikoleta Gati**, ka pohadja 7. razred u Horpaču. Za prekrasno otpjevanu Thompsonovu jačku *Stari se Koljnofka* **Veronika Grubić** (8. razred) dobila je takaj srebrnu kvalifikaciju. Narodna jačka Kemljanke **Bianke Bérces** je zavridila zlatnu medalju, a Undanka **Vivien Fülöp** je pozlačena zavolj svoje moderne jačke. Croatia je posebnim darom nagradila dobitnike nivo-nagrade (ki su odlično otpjevali i narodnu i slobodnu izabranu pop-jačku s hrvatske estrade), a ti su bili: Židanac **Valentin Csányi** (4. razred), Koljnofka **Eva Erdősi** (8. razred), **Ana Krizmanić** iz 1. razreda, iz Prisike, **Anett Polyák**, školarica 7. razreda u Gornjem Četaru. Dobitnike čeka snimanje CD-ploče u Croatikinom studiju još ovo ljetu.

-Tiho-

Foto: Čaba Horvath

Velebna Hrvatska večer Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti

U konferencijskoj dvorani Mađarske akademije znanosti u Budimpešti, 18. travnja priređena je velebna Hrvatska večer. Uzvanike, među njima i Zdenka Mičića, državnog tajnika za turizam Ministarstva mora, prometa, turizma i razvitka Republike Hrvatske, Zoltána Somogyija, državnog tajnika Ministarstva lokalne samouprave Republike Mađarske, Ivana Bandića, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj, Milu Sršana, zamjenika direktora Hrvatske turističke zajednice, Zoltána Rudija, predsjednika mađarske javne televizije, srdačno je pozdravio domaćin, direktor predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj, Marin Skenderović.

Prvi među govornicima večeri bio je hrvatski državni tajnik, Zdenko Mičić koji je pozdravljajući skup, izrazio svoje zadovoljstvo i hvalu na brojnom odazivu. Mađarska je u pogledu turizma za Hrvatsku veoma važna jer je među prvih deset. Dakle, uz lagani pad lanjske godine, hrvatski je turizam sa 10,4 milijuna gostiju i 53 milijuna noćenja, postigao i te kako dobar rezultat, rekordnu 2006. godinu. Gospodarstvu Hrvatske znači 6,3 milijarde eura prihoda od turizma, a anketa ministarstva pokazala je preko dvije milijarde eura ulaganja nekoliko sljedećih godina. Grade se novi kilometri autocesta, uređuju se aerodromi, zaplovit će novi trajekti prema našim otocima, a otvorit će 20-ak uređenih hotela s četiri zvjezdice. Sve to skupa, vjerujem, privući će i mnogo gostiju iz Mađarske. Nadam se da se skoro vidimo u našoj lijepoj Hrvatskoj – rekao je na koncu Mičić.

Kada smo se prije mjesec i pol s Mičićem sreli u Pečuhu, dogovorili smo se da će u Budimpešti biti velika fešta – otpočeo je

svoje izlaganje mađarski kolega, državni tajnik Zoltán Somogyi. I na zadnjem susretu u Pečuhu Mješovitoga hrvatsko-mađarskog odbora dogovorili smo niz konkretnih zadataka i projekata. Uz 300 milijuna forinti, što se može za turizam dobiti iz fonda Europske unije, nadam se u dobivanje i onih fondova kojima se možemo zajedno koristiti s našim hrvatskim prijateljima. Uvjeren sam kada Hrvatska bude članica EU – a to će biti uskoro – da ćemo imati još više zajedničkih perspektiva.

Prije no što bi uzeo riječ veleposlanik Ivan Bandić, glavni organizator večeri Skenderović predstavljajući ga, informirao je nazočne kako je s Veleposlanstvom otpočeta suradnja, a koja se ogledala u prije nekoliko dana priređenom izložbom i koncertom uz namu da će se ta suradnja i dalje nastaviti.

Iako sam već predstavljen, slobodno mogu reći da se na temelju četverogodišnjeg boravka na jugu Mađarske, stječući puno prijatelja, osjećam kao doma, odnosno želim da se i mađarski građani i turisti isto tako dobro osjećaju u Hrvatskoj, kao što se ja osjećam u Mađarskoj. Svi mi ovdje koji na neki način predstavljamo Hrvatsku državu, ja osobno moram – ne iz kurtoazije već najiskrenije – da zahvalim na djelatnosti koju obavlja ovdje Marin Skenderović jer je i on veleposlanik Hrvatske.

Nazočnima se obratio i zamjenik direktora Milo Sršan. Republika Mađarska je za Hrvatsku – uz niz zajedničkih povijesno-kulturnih veza – jedna od šest najvažnijih turističkih tržišta ostvarenih u 2,2 milijuna noćenja. Dragi, poslovni partneri i organizatori putovanja te predstavnici medija, iskreno vam zahvaljujemo na pomoći i dosadašnjoj odličnoj suradnji. U ovoj turističkoj godini

Márta Sebestyén

koja je pred nama, računamo s vama i očekujemo vašu dragocjenu potporu – naglasio je Sršan. Skenderović i predao riječ predsjedniku mađarske televizije, Zoltánu Rudiju.

Budući da me M. Skenderović zamolio za iznošenje nekih planova naše televizije, mogu reći ovo: Kanimo, uz Istvána Pálfiya, najpoznatije osobe mađarske televizije koji pišu knjige o Hrvatskoj, puno radi na njenoj promidžbi, sagraditi više „kula” u Hrvatskoj, stoga prema planovima već u srpnju i u kolovozu ćemo imati stalnog suradnika koji će nas izvještavati o turizmu i raznoraznim događajima u Hrvatskoj. Naime, tada će pola Mađarske biti na moru u Hrvatskoj. Ujedno možete biti sigurni da će mađarska televizija imati jednog tolerantnog kolegu novinara te operatera koji će pravodobno informirati mađarsku javnost i turiste o prometnim, klimatsko-vremenskim prilikama i drugim događajima s Jadrana. I još nešto: mađarska televizija prenositi će europsko nogometno prvenstvo iz Poljske i Ukrajine 2012. godine.

Nakon toga je novinarka Népszabadsága, gđa. Ágnes Féderer iznijela je svoje doživljaje s Jadrana, te pokretanje posebne turističke rubrike pod naslovom: „Jadran”.

Potom je Marta Sebestyén, veleposlanica mađarske kulture, vokalna solistica ansambla „Vujičić”, uz tamburašku i vokalnu pratnju klape „Maestral” iz Dubrovnika, izvela dvije prekrasne pjesme dalmatinskog podnevlja: „Zaspalo je divojčice ispred tuđi dvora” i „Čiri-biri-bela, Mare moja, odoh u marine”.

Zatim je domaćin, Marin Skenderović pozvao goste u prostoriju Akademskoga kluba na također izuzetan prijam, odnosno kušanje kontinentalnih, primorskih i otočnih vinskih i gastronomskih specijaliteta i okusa Lijepe naše. Dakako, prijateljsko druženje je nastavljeno, i to uza zvuke tamburaške glazbe raspjevanih «maestralaca», s napose i sluhu dopadljivim klapskim višeglasjem skladbe: «Dobra vam bila večer, prijatelji moji ...», a čije riječi refrena me još i danas prate: «Čuvaj, sine moj, masline i škoje, a kada zaspim ja, pamti riči moje».

Marko Dekić

Opraštamo se

«Svaka godina čovječjeg života
prolazi odnoseći sa sobom neku
nadu i ostavljajući na njenom mjestu bol.»
(D. Azeglio)

U cvijećem ukrašenoj i mirisnoj školskoj auli – koja se ovoga puta pokazala tijesnom – prepunoj roditelja, rođaka, nastavnika, prijatelja i gostiju, naše budimpeštanske odgojno-obrazovne ustanove, 5. svibnja, u subotu, s početkom u 11 sati, kako to svake godine biva, došlo je do opraštanja još jednog naraštaja gimnazijalaca 12/b razreda.

I dok su dvanaestero djevojaka i mladića s trinaestero svojih vršnjaka – inače, priredivača oproštajne svečanosti – uz tihu glazbu i pjevanje oproštajne pjesme, sa svojom razrednicom Terezijom Haklić Hegedűs i odgojiteljicom Kornélijom Györe Gombás silazili s kata, cijelim je zdanjem prevladala posebna, do ganuća dirljiva, svečana atmosfera. Nakon što su se slavljenci smjestili sučelice s nazočnima, odjeknule su riječi učenika Ivana Šibalina, stihovi ohrabrujućega naputka svojim suučenicima, simboličnog «... držimo se za ruke ..., budimo i nadalje dragi jedni drugima te spremni za predstojeće, nove životne izazove», školski tamburaški sastav je uz vokalno solističko pjevanje, na gitari učenika Marka Šteinera izveo popularnu pjesmu Olivera Dragojevića I ja ću noćas leptir postati ...

U ime slavljenika, 12/b razreda, riječi opraštaja na hrvatskom i na mađarskom jeziku izrekle su učenice Klaudija Šuhajda i Eva Horvat. Zatim je slijedilo vezivanje spomen-vrpce 12/b razreda na školsku zastavu, i književni kolaž priredivača.

U svome slovu upućenom maturantima ravnateljica Marija Petrič sažela je između ostalog sljedeće: Ganuta stojim pred vama prigodom vašeg opraštanja, u tome prekrasnom svečanom ugođaju koji stvarate vi, obučeni u prazničnu odjeću, vaši najbliži – majke i očevi s rođacima, s čuđenjem u očima, mi nastavnici i učenici ove zajednice, te lijepo ukrašena dvorana. Iskreno vam priznajem da mi je naj sretniji, a ujedno i najžalosniji trenutak upravo opraštanje. Tješi me jedino misao koju je Jure Kaštelan u svojoj pjesmi «Početak» izrekao: «Kraj je uvijek početak. Samo je korak/ do vrata koje vode na put.»

Bilo nam je doista lijepo s vama i ponosni smo na sve vas jer ste, svatko na svoj način, pridonijeli promicanju imena naše ustanove. Vaši osobni uspjesi su i naša dika. Kako bi Dobriša Cesarić rekao: «Taj san u slapu da bi

mogao sjati./ I moja kaplja pomaže ga tkati.» Istakli ste se, mogu reći, na svakom polju: sudjelovali ste u kulturnom životu naše zajednice, plesali u ansamblu «Tamburica», recitali i pjevali na raznim prigodama, u športu postigli lijepe rezultate, prijavili se na razna natjecanja na kojima ste postigli zapažene uspjehe, a nekolicina vas je položila prijevremenu maturu, aktivno ste sudjelovali u radu dačke samouprave. Na turnejama koje smo organizirali po našim hrvatskim naseljima, također ste dali svoj udio i na taj način pridonijeli upoznavanju djelatnosti naše odgojno-obrazovne ustanove s hrvatskim življenjem diljem Mađarske. U ime cijele naše male zajednice vam zahvaljujem na vašem zalaganju. Smatram važnim pritom izjaviti i to da niste, uza sve te aktivnosti, zanemarili ni učenje. O tome svjedoče i vaši postignuti rezultati koje smo upravo prekjučer zaključili na sjednici. Prema tomu Viktor Müllner 12. razred završio je s odličnim uspjehom. Prosjek učenika Barbare Gršić, Kristine Karagić, Viktora Kékesija, Barbare Kos, Branka Kovača, Petre Matole, Mirjane Otućak, Ivana Šibalina, Tine Šimonić je iznad 4,5. I čega da se još spomenem? Djevojčica koje su plakale za svojim dalekim domom? Vaših đakih ljubavi i drugih dječjih tajni, o kojima se čak ni roditeljima ne govori? Želim vam time ukazati na to da smo uistinu tijekom svih tih godina činili pravu obitelj koja doživljava i preživljava sve radosne i manje radosne trenutke zajedničkog života. I to će nas vezati zauvijek jer su te godine vašeg odrastanja,

kada kušate život, stječete iskustva, a u tome vam mi želimo i moramo biti partneri.

Obraćajući se roditeljima istakla je: Pogledajte u svoje kćeri i sinove! Jesu li zavrijedili vašu ljubav, vaš trud i ponos? Dopustite mi da kažem. Jesu. Do sada su trebali vašu pomoć, a trebat će je i nadalje dok budete živi. Oni će uvijek ostati vaša djeca i trebati vašu brigu, ljubav i moralnu, a katkad i materijalnu potporu. Nemojte ih u tome uskraćivati. Budući da je sutra Majčin dan, želim čestitati majkama sa stihovima Đurđe Zoldy Barilar: «Majka to je blagoslov Božji/ Od rođenja nas čuva/ I moli se za nas/ Kad patimo ili nam je teško/ U majci svojoj pronađemo uvijek/ Utjehu i spas.»

A vama, učenici, želim uspješnu maturu, prijamne ispite i svaku sreću, svako dobro u vašim nastojanjima i dovoljno snage, ustrajnosti pri ostvarivanju vaših životnih ciljeva. Budite sretni, mi smo ponosni na vas! Uvijek dobrodošli u «alma mater!» – rekla je na koncu ravnateljica Marija Petrič.

Za završnicu oproštajnoga programa bivši članovi KUD-a «Tamburica» 12/b razreda iznenadili su nas graciozno izvedenom koreografijom Marije Silčanov Kričković «Split-ski plesovi», da bi na koncu svi u jednome zajedničkom zboru dvaju razreda otpjevali omiljenu im pjesmu «Moje zastave», a što je uz predaju bezbroj kita cvijeća svojim ljubimcima, slavljenicima sa strane njihovih najbližih, majki, očeva i rođaka kulminiralo osebujnom čednošću i razdraganošću.

Marko Dekić – Foto: Pál Horváth

Maturalac 2007

Kao što je uobičajeno, gimnazijalci na koncu svojih srednjoškolskih godina polaze na izlet kako bi posljednje lijepe trenutke mogli provesti skupa. Tako i mi, učenici četvrtog razreda, maturanti Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu u Pečuhu, 10. travnja, u utorak, krenuli smo na naš maturalac. Polazak je bio u osam sati ispred naše škole, kada nam se autobus usmjerio prema Rijeci. Prvi dan nam je ispunilo putovanje, koje je bilo bezbrižno uz pratnju naše razrednice Rite Magyar i ravnateljica naše škole Gabora Györfvárija. Uzbuđeno smo čekali da ugleđamo more. Stigavši u Rijeku, smjestili smo se Učeničkom domu «Podmurvice», gdje smo četiri puta prenoćili. Prve smo večeri pošli u grad kako bismo prošetali obalom Jadranskog mora i upoznali središte Rijeke. Sljedeći dan, u srijedu, krenuli smo na Istru preko tunela Učka, dugačkog 5062 metra. Uz pratnju našega vodiča Željka vozili smo se Alejom glagoljaša koja vodi do gradskih vrata Huma, najmanjega grada na svijetu. Ovdje je značajna humska biska, domaća rakija koja se priprema od komovice, bijele imele i četiri vrste trava.

Put smo nastavili prema Motovunu, duž kanala Mirne i Motovunske šume, koja spada u kategoriju park-šuma i idealno je stanište za tartufe. Međunarodni Motovunski filmski festival početkom kolovoza ovdje okuplja i do dvadeset tisuća ljubitelja filma. Uz taj grad vezana je i legenda o divu Velom Joži, po kojoj je pripovijetku napisao Vladimir Nazor.

Stigavši u Novu Vas, spustili smo se u jamu Baredine, 66 metara duboko, gdje smo u podzemnom jezeru mogli vidjeti čovječju ribicu, edemsku vrstu životinje koja živi u krškim špiljama, te bezbroj raznih krških oblika, stalaktite i stalagmite. Nakon objeda

posjetili smo grad Poreč i Eufrazijevu baziliku, koju je UNESCO uvrstio u svjetsku kulturnu baštinu.

Treći dan, u četvrtak, rano ujutro smo krenuli do Fažana, gdje smo trajektom otplovili do otoka Velikog Brijuna. Ondje smo se vozili vlakom po nacionalnom parku, pogledali Safari park, muzej raznih isprepariranih životinja i zbirku slika o Josipu Brozu Titu.

Naš put na istarskom poluotoku nastavili smo prema Puli, gdje smo pogledali arenu, amfiteatar i prošetali gradom. U Rovinju smo se divili crkvi sv. Eufemije, te smo imali pomalo vremena da prošećemo tamošnjom rivijerom i potražimo suvenirnice.

U petak smo već bili pomalo iscrpljeni, tada smo posvetili vrijeme Kvarneru. U Kastavu, koji se nalazi u neposrednoj blizini Opatije i Rijeke, ravnatelj učiteljske škole 1908.–1918. bio je Vladimir Nazor. Tu je zapisan i statut Zakon grada Kastva. U Mošćenici smo razmotrili starinski način tiještenja maslina. Spustivši se po 753 stube u Mošćeničku Dragu, okupali smo se i osvježili u hladnome moru. Zadnji dan, u subotu, napustili smo učenički dom i otputovali u Senj gdje smo se uspeli na vrh kule Nehaj i divili u prekrasnom izgledu na Jadransko more. Ovaj nezaboravni izlet zaokružili smo posjetom Plitvičkim jezerima. Buđenje prirode u ovome prekrasnom okolišu pružao nam je poseban ugođaj promatranja slapova i jezera.

Za sve nas ovaj maturalac bio je iznimno lijep doživljaj kojeg ćemo se uvijek rado sjećati.

Našim sponzorima i svima onima koji su pridonijeli ostvarenju ovog maturalca i ovim putem zahvaljujemo. *Dijana Mandić*

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

MARTINCI – U osnovnoj je školi 25. travnja otvorena izložba «Hrvatska Baranja u slikama», fotografa Marija Romulića. Izložbu je otvorio predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, a otvaranju je nazočila i Anita Bozoki, ravnateljica Doma umjetnosti u Pečuhu. Inače, izložba koju je već imala prigode vidjeti pečuska publika, dio je programa Interreg III. Prigodni program izveli su učenici martinačke škole. Izložba ostaje u martinačkoj školi do 15. svibnja, potom se seli u Harkanj.

NASMIJ SE

Postelja

- Htio bih kupiti jednu veoma jaku i divlju postelju.
- Dobro, ali vi baš niste previše krupan.
- Da, ali imam vrlo težak san.

Požar

- Neka je gospođa telefonirala vatrogascima:
- Dođite hitno, kuća mi gori.
  - U redu, stižemo, samo nam recite kako ćemo doći do vas?
  - Pa vatrogasnim kolima, dakako.

U voćarnici

- Molim kilogram jabuka.
- Crvenih ili žutih?
- Svejedno je, ionako ću ih oguliti.

Tužan završetak

- Tata, zašto si tužan?
- Zato što sam upravo pročitao knjižicu s tužnim završetkom ...
- Koju knjižicu, tata?
- Našu štednu knjižicu, sine ...

Opraštanja ...

Opraštanja su tužna. Kada se opraštamo od nečega ili nekoga, onda zapravo kažemo kako se uskoro nećemo vidjeti, možda nekoliko sati, dana, tjedana, godina, a postoje i opraštanja, bar u fizičkom smislu, koja su konačna i nepovratna.

Opraštanje uvijek ide uza suze. I školska opraštanja, uza svu radost koju pružaju roditeljima i djeci, školi, nastavnicima jer se nalaze na kraju jedne uspješne dionice životnoga puta, uglavnom su tužna. Djeca, maturanti, mladi ljudi se opraštaju od svojih razrednih drugova, prijatelja, dragih hodnika, učeničkoga doma, nastavnika, razrednice, odgajateljice, škole i njezina duha, škole u kojoj su neki od njih proveli osam, pet, četiri, a neki i dvanaest godina svoga školovanja i odrastanja, formiranja ... Tako je bilo i na opraštanju u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležu u Pečuhu, 28. travnja. Tjedan dana prije prvih pismenih maturalnih ispita, nakon svete mise koju su zajedno sa svojim nastavnicima poslušali na Brdici u crkvi Snježne Gospe, a koju je služio u četvrtak, 26. travnja, svećenik Ilija Čuzdi iz Olasa. Za moto svoje oproštajne pozivnice na hrvatskom jeziku učenici su izabrali ove riječi: „Ne žali za onim što je nekad bilo./ Ne teži za onim što biti ne može./ Ne boj se onoga što će jednom doći./ Makar teško bilo, znaj, i to će proći!“. Iskrene i mladalačke nade i želje pune optimizma kakav i treba da krase mlade ljude koji svi odreda nastavljaju školovanje na sveučilištima i visokim škola, i u Mađarskoj i u matičnoj domovini, u Zagrebu, Osijeku ... Aleksandra Balatinac, Dražen Blažev, Lila Bošnjak, Andrea Bottlik, Sandra Dorić, Dora Dudaš, Žanet Grišnik, Matija Hegediš, Tímea Hock, Goran Horvat, Márton Sebestyén Horváth, Mira Horvat, János Kapitány, Damir

Kapoši, Mirella Kőszegi, Boris Kučančanin, Albert Lazar, Andrea Majorosi, Dijana Mandić, Kata Mešter, Ildiko Oreško, Andrea Prodan, David Šimara, Maja Soldat, Ida Subašić, Ildika Švegal, Tomislav Taradija, Lila Trubić, Žužana Ivet Zorić. O njima se četiri godine brinula razrednica Rita Magyar, te odgajateljica Zita Raškova.

Hrvatska i mađarska himna, pjesma „Takvi smo bili“, oproštajni govori na hrvatskom i mađarskom jeziku, oproštajni govor učenika II. razreda upućen maturantima, recital na mađarskom jeziku, obraćanje i riječi zahvale roditeljima, savjeti za životni put ravnatelja škole Gabora Győrvárija, podjela poklonknjiga najboljim učenicima koji su tijekom školovanja ostvarili zapažene rezultate na polju predmetnoga znanja i školskih aktivnosti, športa ..., privezivanje vrpce na školsku

zastavu i njezina predaja mladim suučenicima, recitali, pjesma Enesa Kiševića „Oporuka“, i na samome kraju, uz pratnju orkestra, „Nemoj me zaboraviti“. Kratak scenarij opraštanja u naznakama, jer doživjeti opraštanje u cijelosti mogu samo oni koji mu nazoče, nama je ostala tek riječ na bijelome papiru za spomen i fotografija Ákosa Kollára.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

Kulturna smotra zalskih Hrvata

skupina Dječjeg vrtića Rozgonyijeve ulice izvedbom hrvatskih igara, pjesmica, pod vodstvom Magdalene Andrašek Havasi. Hrvatska je skupina utemeljena prije šest godina, u njoj se tjedno dva puta održavaju zanimanja na našem jeziku. U okviru toga djeca hrvatskoga podrijetla uče hrvatske pjesme, igre, plesove i najosnovnije izraze.

Izvornim hrvatskim pučkim pjesmama obradovali su publiku pjevački zborovi iz Fićehaza, Kerestura, Serdahela, Kaniže, Mlinaraca i Sepetnika. Poznate melodije Snočka sam ti draga, Ki su dečki, Tak so rekli, i druge pjesme pomalo su pjevali i među redovima publike.

Među zborovima treba istaknuti dva nova, iz Mlinaraca i Sepetnika, koji su utemeljeni nakon osnivanja manjinskih samouprava, a u njihovim redovima ima petnaest pjevača.

Podmladak tamburaša KUD-a Sumarton, kao i «Sumartonski lepi dečki» imali su velik uspjeh među ljubiteljima tamburaške glazbe.

Među narodnim pjesma za malu promjenu pjevale su i skladbe hrvatske zabavne glazbe. Stjepan Prosenjak s kćerkom Laurom pjevao je pjesmu «Tata, vozi polako ...», Dina Tišler, učenica iz Serdahela «Neka ljudi govore», te Ladislav Rodek i David Trojko, učenici iz Serdahela, «A sad adio».

Pobjednici regionalnog natjecanja kazivanja stihova nastupili su s recitacijama: Stjepan Turul iz Serdahela, Nikola Takač iz Serdahela i Dora Makar iz Belezne.

U Pomurju djeluju dvije plesne skupine odraslih: u Sumartonu i Kaniži. Sumartonski plesači izveli su splet pomurskih plesova uz pratnju tamburaša, a plesači iz Kaniže međimurske plesove iz okolice Donje Dubrave.

Na koncu smotru folklor pohvalio je predsjednik HDS-a Mišo Hepp i bodrio sve izvođače da nadalje njeguju prekrasnu kulturu pomurskih Hrvata. Naravno, nikako se ne smije zaboraviti na jezik u kojem narod živi, stoga neka se rabi ne samo na danima kulturnih smotra i priredaba nego svakodnevno sve više i više, i neka iz dana u dan jača nacionalna svijest.

Beta

Na Gastru 2007

Kapošvarska Trgovačka i ugostiteljska srednja škola „István Széchenyi“ tijekom godina uspjela je uspostaviti suradnju sa sličnim ustanovama u Hrvatskoj. Već više godina surađuje s Ugostiteljskom i trgovačkom srednjom školom iz Karlovca, Virovitice i Zagreba, a svake godine kapošvarski učenici borave na trotjednoj praksi u Poreču. Suradnja se ostvaruje na stručnom, športskom i kulturnom polju. Zahvaljujući profesoru Ladislavu Karasu, podrijetlom Hrvat, koji je ove godine izabran i za zastupnika hrvatske samouprave toga grada, suradnja je vrlo živa. On smatra vrlo važnim održavanje prijateljskih veza pomoću kojih se stječu nove saznanje na stručnom polju, a čovjek je društveno biće i rado se upoznaje s ljudima iz drugih krajeva i mjesta. Ti susreti golemi su doživljaji za učenike obiju zemalja.

Preko te suradnje učenici kuharske i konobarske struke dospjeli su na Gastro 2007., održani u Šibeniku i u Vodicama. Skupina od deset učenika i tri nastavnika boravila je četiri dana na međunarodnome gastronomskom natjecanju. Trebalo je pripremati jelo od pet sljedova, hladne i slatke izložke. Kapošvarci su osvojili brončanu medalju u kuhanju menija. Učenici barmeni spremaju se u lipnju na barmenski kup u Karlovcu.

Otkada se osnovala manjinska samouprava u Kaniži, ona se trudi organizirati regionalne priredbe za Hrvate u Pomurju. Na većini njezinih priredaba nazočni su i žitelji hrvatskih sela. Kako bi se predstavila kulturna aktivnost tog područja, iz godine u godinu organizira kulturnu smotru za hrvatske kulturne skupine i školske ustanove. Na toj se priredbi mogu čuti pjesme pomurskih pjesnika, pučke pjesme u različitim izvođenju, plesovi, igrokazi. Cilj je smotre, kako nam reče predsjednica manjinske samouprave Marija Vargović, okupiti Hrvate toga područja, upoznati se s djelatnošću pojedinih skupina, druženje s kojim se u svakom sudioniku, gledatelju jača osjećaj hrvatske samobitnosti.

Ove godine, sedma smotra zaredom organizirana je 22. travnja u Domu «Medgyaszay», gdje su se okupili izvođači iz sedam hrvatskih naselja, a dvorana se napunila s mnogobrojnom publikom, među kojom su bili i ugledni gosti: Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Branko Šalamon, gradonačelnik Čakovca, István Marton, gradonačelnik Kaniže, i dr. Đuro Ružić, donator kaniških Hrvata.

Smotru je otvorio veleposlanik s pozdravnim riječima, koji je zahvalio na pozivu i naglasio kako se osjeća u hrvatskoj zajednici kao da je kod kuće. Izrazio je zadovoljstvo kako rijeka Mura, koja je na granici Mađarske i Hrvatske, ne razdvaja ljude, već ih spaja, da gradovi Kaniža i Čakovec dobro surađuju.

Gradonačelnik je zahvalio organizatorima i istaknuo važnost čuvanja jezika i kulture.

Program je započet s kratkom skladbom komornog sastava trubača glazbene škole iz Sumartona. Slijedili su najmlađi, hrvatska

ŠPORT – ŠPORT – ŠPORT – ŠPORT – ŠPORT

KUKINJ, SEMELJ – Kukinjski Mješoviti pjevački zbor, sastav i plesno društvo Ladislava Matušeka ponos je sela Kukinja, ali postupno postaje i ponos sela Semelja jer ga čine zajedno Semeljci i Kukinjčani, a ima i nekoliko članova iz Mišljena i Pečuha. Svi su oni ljudi dobre volje okupljeni oko bošnjačkih, i inih hrvatskih običaja u Mađarskoj. Kako nas je obavijestio voditelj društva Ivo Grišnik, poziva ima sa svih strana. Ne može se svima ni udovoljiti. Naime, onaj tko je jednom vidio to veselo i nepatvoreno društvo na pozornici, zaključio je kako njegovi članovi uživaju u međusobnom druženju i kako s iskonskom snagom njeguju hrvatsku pjesmu i hrvatsku riječ, kroz ples i glazbu. Samo nekoliko datuma iz bogatoga kalendara aktivnosti u mjesecima koji su pred nama: *12. svibnja* nastup u Pečuhu kod pivovare, s početkom u 17 sati, *19. svibnja* nastup na tradicionalnoj priredbi Udvarsko veselje, *3. lipnja* nastup u Duboševici na Baranjskom bečarcu, *6. srpnja* nastup u Mánfi ...

U Šeljnu prijevremeni izbori

Nakon što se koncem ožujka nije raspustilo zastupničko tijelo grada Šeljina, u drugom pokušaju nezadovoljnih ono je raspušteno 25. travnja. Uz raspuštanje i raspis novih izbora stao je i šeljinski gradonačelnik Gyula Förster. U roku od 75 dana od dana raspuštanja samoupravnoga tijela mjesni zborni odbor mora raspisati nove izbore i za zastupnike i za gradonačelnika. U 12-članom samoupravnom tijelu sedmero je glasovalo za raspuštanje šeljinskoga samoupravnog tijela. Već u prijašnjoj interpelaciji (potkraj ožujka) sedmero zastupnika pozvalo je gradonačelnika da daje ostavku jer su smatrali kako nije u dovoljnoj mjeri bio nepristran kod jednoga privatnog poduzeća i kupnje nekretnine. Premda je gradonačelnik samoinicijativno odnio slučaj sudu, koji je donio mišljenje u njegovu korist, to nije zadovoljilo „oporbu“. Do izbora sadašnje tijelo na čelu sa sadašnjim gradonačelnikom obavljat će tekuće samoupravne poslove u tome gradu.

Boks OBERHAUSEN – Stipe Drviš prvak svijeta

Jednoglasnom odlukom sudaca (116 : 113, 116 : 112 i 115 : 113) Puljanin Stipe Drviš postao je svjetski profesionalni prvak u poluteškoj kategoriji. U njemačkome gradu Oberhausenu 28. travnja, pred pet tisuća gledatelja, među kojima je bilo i petstotinjak Hrvata, Drviš je nakon odboksanih 12 rundi s trona skinuo dosadašnjega vladara poluteške kategorije Silvija Branca. Nakon Amerikanca Fritziya Živića, sina hrvatskih iseljenika (1940.), i Mate Parlova (1978.) Stipe Drviš treći je Hrvat koji postao profesionalnim svjetskim prvakom.

Svjetski prvak Stipe Drviš, a u pozadini nekadašnji europski prvak Željko Mavrović

EP u karateu BRATISLAVA – Šenjug zlatna, Zamlić srebrni

Mirna Šenjug osvojila je naslov europske prvakinja, a Alen Zamlić je osvojio srebro prvog dana (4. svibnja) Europskog prvenstva u Bratislavi. Mirna Šenjug nova je europska prvakinja u „katama“, u završnici je izvela katu „Unsu“ i u svemu bila bolja od Francuskinje Buil. Šenjug je 2005. osvojila europsku

bronzu, a lani srebro. Alen Zamlić u kategoriji preko 80 kilograma doslovno je pomeo konkurenciju na putu do završnice: Španjolca Martineza Guzmana svladao je s 3 : 0, Grka Tsamouridisa s 4 : 0, Estonca Luhamaa s 2 : 0, a Turčina Sahintekina također s 4 : 0. ali u završnici protiv Talijana Maniscalca izgubio je s 1 : 6.

Dodajmo kako će 2009. Zagreb biti domaćin EP-a.

Vaterpolo

BUDIMPEŠTA – Jug protiv Vasasa
Poludiligiranim ždrijebom Eurolige u Rimu vaterpolisti dubrovačkog Juga za suparnika u četvrtfinalnom susretu dobili su jedinu ekipu koju su željeli izbjeći prije finalnog turnira: mađarskog Vasasa. Prva utakmica igrat će se 9. svibnja u Mađarskoj, a uzvrat 23. svibnja u Dubrovniku. U ostalim četvrtfinalnim susretima igrat će: Brescia (Ita) – Pro Recco (Ita), Posillipo (Ita) – Partizan (Srb), Olympiakos (Grč) – Honvéd (Mađ). Pobjednici četvrtfinalnih susreta plasirat će se na Final Four koji će se igrati u Genovi ili u Budimpešti.

Vaterpolisti Šibenika, koji su plasmanom u završnici Kupa Len postigli najveći uspjeh u povijesti kluba, prvu finalnu utakmicu protiv ruskog Kazana igrat će 9. svibnja u Šibeniku, a uzvrat je 23. svibnja u Rusiji.

Atletika

OSAKA – Ivana Brkljačić pobjednica mitinga

Hrvatska atletičarka Ivana Brkljačić prošloga tjedna pobijedila je u natjecanju kladivašaica na atletskome Grand Prix mitingu u Osaki, bacivši kladivo 72,15 metra. Time je ujedno postavila i novi hrvatski rekord, svoj državni rekord nadmašila za jedan metar i 15 cm. Tim hicem Brkljačić se nalazi na 15. mjestu najboljih ovosezonskih rezultata. Vođeći rezultat ove sezone ostvarila je 22. travnja svjetska rekorderka Ruskinja Tatjana Lisenko, koja je bacila kladivo 77,30 m. Miting u Osaki dio je Svjetske atletske turneje, koja obuhvaća 24 najjača atletska mitinga na svijetu.

Pripremio: S. B.

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270